

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) HISTORY
EXAMINATION: DECEMBER - 2022
THIRD SEMESTER

Subject: History of Modern Maharashtra in the 19th Century (HCBCS 17-313)

Date: 14/12/2022 **Total marks:** 60 **Time:** 10.00 am to 12.30 pm

Instructions: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Choose the correct answer from the given options. (05)

Q. 2. Answer in two to four sentences (Any 5) (10)

- 1) State the social contribution of Bhakti movement.
 - 2) How was the economic situation in Maharashtra in the 19th century?
 - 3) Which sects existed in Maharashtra during the Middle Ages?
 - 4) Mention two tasks performed by Christian missionaries.
 - 5) State two principles of Satyshodhal Samaj.
 - 6) State the 5 administrative divisions of Maharashtra made by Elphiston.
 - 7) Name 4 persons who worked in non-Brahmin movement.

Q. 3. Write short notes on (Any 3) (15)

- 1) Political situation in Maharashtra in 19th century
 - 2) Characteristics of modern Maharashtra
 - 3) Indian Film Industry
 - 4) Mahatma Gandhi
 - 5) Dr. Ambedkar

Q. 4. Attempt any two of the following. (30)

- 1) Explain the social situation in Maharashtra at the time of Peshwa's decline. Do you think this social situation helped the status of Peshwa?
 - 2) Discuss the fact that women were the battlegrounds of many battles for social reform during the colonial period.
 - 3) Explain the contribution of Lokmanya Tilak in Indian freedom struggle.
 - 4) Examine the thoughts and actions of Mahatma Phule. Describe how he laid the foundations of Maharashtra's progressive image.

मराठी रूपांतर

१९ व्या शतकातील आधुनिक महाराष्ट्राचा इतिहास (HCBCS 17-313)

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र. १. खाली दिलेल्या चार पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा। (०५)

- प्र. २. दोन ते चार वाक्यात उत्तरे द्या (कोणतेही पाच) (१०)

- १) भक्ती चळवळीचे सामाजिक योगदान सांगा.
 - २) १९ व्या शतकात महाराष्ट्रातील आर्थिक परिस्थिती कशी होती ?
 - ३) मध्ययुगात महाराष्ट्रात कोणते संप्रदाय आस्तित्वात होते ?
 - ४) सिंशचन मिशनज्यांनी केलेली दोन कार्य सांगा.
 - ५) सत्यशोधक समाजाची दोन तत्वे सांगा.
 - ६) एलफीस्टनने महाराष्ट्राचे केलेले ५ प्रशासन विभाग कोणते ते सांगा.
 - ७) ब्राह्मणेतर चळवळीत कार्य करणाऱ्या ४ व्यक्तींची नावे सांगा.

- प्र. ३. टीपा लिहा. (कोणत्याही ३) (१५)

- १) १९ व्या शतकातील महाराष्ट्रातील राजकीय परिस्थिती
 - २) आधुनिक महाराष्ट्राची वैशिष्ट्ये
 - ३) भारतीय चित्रपटसृष्टी
 - ४) महात्मा गांधी
 - ५) डॉ. आंबेडकर

- प्र. ४. खालीलपैकी कोणत्याही देन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (३०)

- १) पेशवाईच्या अस्ताच्यावेळी महाराष्ट्रातील सामाजिक परिस्थिती स्पष्ट करा . हि सामाजिक परिस्थिती पेशवाईच्या अस्तास साहाय्यभूत झाली असे आपणास वाटते का ?
 - २) वासाहितिक कालखंडात सामाजिक सुधारणा संदर्भात घडलेल्या अनेक युद्धांची रणभूमी म्हणजे स्त्रिया होत चर्चा करा.
 - ३) भारतीय स्वातंत्र्यलढ्यातील लोकमान्य टिळकांचे योगदान स्पष्ट करा.
 - ४) महात्मा फुले यांचे विचार आणि कृती याचे परीक्षण करा. त्यांनी महाराष्ट्राच्या पुरोगामी प्रतिमेचा पाया घातला याचे वर्णन करा.